

ด่วนมาก

ที่ กต ๑๒๐๔/๔๘๒

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๔๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ความเห็นต่อร่างเอกสารผลลัพธ์สำคัญของการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านดิจิทัล ครั้งที่ ๒ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

เรียน ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ด่วนมาก ที่ ศส ๐๒๐๓/ว ๑๕๔๔๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอรับความเห็นต่อร่างเอกสารผลลัพธ์สำคัญของการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านดิจิทัล ครั้งที่ ๒ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๕ ผ่านระบบการประชุมทางไกล จำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่ (๑) ร่างปฏิญญาเนปิดอว์ (๒) ร่างแผนปฏิบัติการว่าด้วยการดำเนินงานหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีน ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ปี ค.ศ. ๒๐๒๑-๒๐๒๕ (๓) ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างอาเซียนและสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศว่าด้วยสาขาความร่วมมือด้านดิจิทัล ปี ค.ศ. ๒๐๒๑-๒๐๒๔ (๔) ร่างเอกสารแนวคิดข้อเสนอโครงการ Project for Enhancing ASEAN-Japan Capacity Building Programme for Cybersecurity and Trusted Digital Services และ (๕) ร่างแถลงข่าวร่วมของการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านดิจิทัล ครั้งที่ ๒ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้ว ขอเรียนดังนี้

๑. ประเด็นสาระสำคัญและถ้อยคำ

๑.๑ ภาพรวม ไม่มีข้อขัดข้องต่อสาระและถ้อยคำโดยรวมของร่างเอกสารทั้ง ๕ ฉบับ หากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของไทย สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นไปตามพันธกรณีของไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว

๑.๒ ข้อเสนอปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำและข้อสังเกต

๑.๒.๑ ร่างปฏิญญาเนปิดอว์ ขอเสนอปรับปรุงแก้ไขในหน้า ๒ เป็น “Hereby agreed to: Jointly undertake initiatives that will materialised...” (รวมถ้อยคำเป็น ๑ ย่อหน้า)

/๑.๒.๒ ร่างบันทึกความเข้าใจ...

๑.๒.๒ ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างอาเซียนและสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศฯ

(๑) วรรค ๕ ขอเสนอปรับแก้เป็น “... and is not intended to constitute or create ~~obligations~~ any legally binding or enforceable obligations, express or implied, under domestic or international law, and will not give rise to any legal process, and will not be deemed to constitute or create any legally binding or enforceable obligations, express or implied.”

(๒) วรรค ๖ ขอเรียนข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อบทเรื่องการรักษาความลับ ที่ระบุว่า จะยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปแม้ภายหลังบันทึกความเข้าใจ จะสิ้นผลใช้บังคับ ซึ่งถ้อยคำดังกล่าว อาจก่อให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของทั้งสองฝ่าย ตามนัยวรรค ๕ ของร่างบันทึกความเข้าใจ ที่ระบุว่า บันทึกความเข้าใจ เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ของผู้เข้าร่วมและ ไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีใด ๆ ภายใต้กฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น โดยที่ไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงอาจพิจารณาแจ้งข้อสังเกตดังกล่าวแก่สำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อพิจารณาความเหมาะสมเชิงนโยบายของการระบุถ้อยคำดังกล่าวในร่างบันทึกความเข้าใจ ซึ่งหากสำนักเลขาธิการอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเห็นชอบร่วมกันแล้ว ก็ไม่มีข้อขัดข้องแต่อย่างใด

(๓) วรรค ๑๓ ขอเรียนข้อสังเกตว่า โดยที่มีการระบุให้มีการลงนามโดยทางโทรสารหรือลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยให้มีผลเช่นเดียวกับกรณีที่ผู้เข้าร่วมลงนามในเอกสารต้นฉบับ ซึ่งการลงนามโดยทางโทรสารมิใช่แนวปฏิบัติทั่วไปในการลงนามในตราสารระหว่างประเทศ ดังนั้น โดยที่ไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงอาจพิจารณาแจ้งข้อสังเกตดังกล่าวแก่สำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความชัดเจนในการลงนามทางโทรสารในร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าว ซึ่งหากสำนักเลขาธิการอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศเห็นชอบร่วมกันแล้ว ก็ไม่มีข้อขัดข้องแต่อย่างใด

๑.๒.๓ ร่างแถลงข่าวร่วมของการประชุมฯ

(๑) ข้อ ๖ ขอเสนอปรับแก้เป็น “... Its also reflects the vision vision of ADM 2025 ...”

(๒) ข้อ ๘ ขอเสนอปรับแก้เป็น “... throughout ASEAN which create benefits to the economy and society by providing an enabling infrastructure ...”

(๓) ข้อ ๑๖ ขอเสนอปรับแก้เป็น “... (CESDT) in Cambodia and Lao PDR and similar on-going ongoing activities in ...”

๑.๓ โดยที่ร่างเอกสารทั้ง ๕ ฉบับอาจยังไม่ใช้ร่างสุดท้าย (final agreed text) ในกรณีที่มีการปรับแก้ ขอให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่องพิจารณาให้ร่างสุดท้ายเป็นไปตามแนวทางในข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ข้างต้นด้วย

/๒. ประเด็นตามมาตรา...

๒. ประเด็นตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๑ ร่างปฏิญญาเนปิดอว์ มีสาระสำคัญเป็นการแสดงเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านดิจิทัลในระดับรัฐมนตรีอาเซียน เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และแผนแม่บทดิจิทัลของอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ ตลอดจนการปรับตัวในด้านดิจิทัลในช่วงการระบาดของโควิด-๑๙ โดยไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น ร่างปฏิญญาฯ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่ใช่หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

๒.๒ ร่างแผนปฏิบัติการว่าด้วยการดำเนินงานหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีนฯ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลระหว่างอาเซียนกับจีน ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๒๑ - ๒๐๒๕ ด้วยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการป้องกันและควบคุมโควิด-๑๙ การส่งเสริมความร่วมมือเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม ตลอดจนความมั่นคงทางไซเบอร์ โดยมีได้มีรูปแบบ ถ้อยคำ หรือบริบทที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งไม่มีการลงนามในร่างเอกสารดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณาเกี่ยวกับมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

๒.๓ ร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างอาเซียนและสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศฯ มีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมความร่วมมือด้านดิจิทัลระหว่างอาเซียนกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการกำหนดสาขาความร่วมมือต่าง ๆ และรูปแบบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงิน โดยไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ กอปรกับวรรค ๕ ของร่างบันทึกความเข้าใจฯ ระบุว่า บันทึกความเข้าใจฯ เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ของผู้เข้าร่วมและไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีใด ๆ ภายใต้กฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น ร่างบันทึกความเข้าใจฯ จึงไม่เป็นหนังสือสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่ใช่หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

๒.๔ ร่างเอกสารแนวคิดข้อเสนอโครงการ Project for Enhancing ASEAN-Japan Capacity Building Programme for Cybersecurity and Trusted Digital Services มีสาระสำคัญเป็นเอกสารข้อเสนอโครงการฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลญี่ปุ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และยกระดับความเชื่อมั่นบริการดิจิทัล โดยมีได้มีรูปแบบ ถ้อยคำ หรือบริบทที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งไม่มีการลงนามในร่างเอกสารดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณาเกี่ยวกับมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

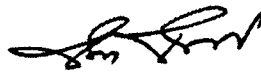
๒.๕ ร่างแถลงข่าวร่วมของการประชุมฯ มีสาระสำคัญเป็นการสรุปผลการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านดิจิทัลครั้งที่ ๒ โดยที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าในการดำเนินการและแสดงเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านดิจิทัลระหว่างกัน กอปรกับไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้
/บังคับของกฎหมาย...

บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่มีการลงนาม ดังนั้น ร่างแถลงข่าวร่วมฯ จึงไม่เป็นสนธิสัญญา
ตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

๒.๖ โดยที่ร่างเอกสารผลลัพธ์ทั้ง ๕ ฉบับ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
หรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ดังนั้น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
จึงควรพิจารณาเสนอเอกสารผลลัพธ์ดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวอุศณา พิชานนท์)
อธิบดีกรมอาเซียน ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

กรมอาเซียน

กองเศรษฐกิจ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๓๖๒

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๓๐